

Informácia o zabezpečení núdzových zásob ropy a ropných výrobkov podľa zákona č. 218/2013 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

V súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 42/2022 z 19. januára 2022 má Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (ďalej len „SŠHR SR“) v roku 2022 na základe bodu B.1. uvedeného uznesenia „realizovať vo svojej pôsobnosti úlohy vyplývajúce z Plánu práce Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky na rok 2022“.

Na základe schváleného plánu práce Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky na rok 2022 na mesiac október, úloha č. 3, predkladá SŠHR SR iniciatívny materiál „Informácia o zabezpečení núdzových zásob ropy a ropných výrobkov podľa zákona č. 218/2013 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze v znení neskorších predpisov“.

SŠHR SR je gestorom úlohy, z ktorej vyplýva zodpovednosť za výkon štátnej správy v oblasti obstarávania a udržiavania núdzových zásob ropy a ropných výrobkov Slovenskej republiky (ďalej len „núdzové zásoby“). Núdzové zásoby spravuje Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov („ďalej len Agentúra“) vrátane ich financovania na základe zákona č. 218/2013 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 218/2013 Z. z.“). Agentúra je záujmovým združením právnických osôb, ktorého členmi sú podnikateľské subjekty obchodujúce s ropnými výrobkami (tzv. vybraní podnikatelia). Zdrojom financovania pre udržiavanie núdzových zásob sú pre Agentúru príjmy od vybraných podnikateľov, pre ktorých v súlade so zákonom Agentúra na základe uzatvorených zmlúv udržiava núdzové zásoby v ich mene. SŠHR SR je orgánom štátneho dozoru nad núdzovými zásobami s pôsobnosťou v oblasti stanovenia minimálnych limitov, kontroly, ukladania sankcií a pod. Slovenská republika (ďalej len „SR“) teda prostredníctvom SŠHR SR vykonáva štátny dohľad nad núdzovými zásobami a dokáže ich operatívne použiť v prípade potreby.

V zmysle zákona č. 218/2013 Z. z. je Agentúra povinná obstarávať a udržiavať núdzové zásoby najmenej v rozsahu minimálneho limitu núdzových zásob, ktorý každoročne určuje SŠHR SR v termíne do 25. februára príslušného roka. Minimálny limit núdzových zásob na príslušný rok začína platiť 1. júla na obdobie nasledujúcich 12 kalendárnych mesiacov a predstavuje množstvo núdzových zásob, ktoré zodpovedá 90 dňom priemerného denného čistého dovozu ropy a ropných výrobkov alebo 61 dňom priemernej dennej domácej spotreby, podľa toho, ktorá z hodnôt je vyššia. Základom pre výpočet minimálneho limitu sú priemerné denné čisté dovozy alebo spotreba za predchádzajúci kalendárny rok. Metodiku výpočtu stanovuje zákon č. 218/2013 Z. z. v súlade s platnou legislatívou Európskej únie (Smernica Rady 119/2009/ES zo dňa 14. septembra 2009, ktorou sa členským štátom ukladá povinnosť udržiavať minimálne zásoby ropy a/alebo ropných výrobkov).

Núdzové zásoby sú v priebehu celého roka 2022 udržiavané na úrovni minimálne 90 dní priemerných denných čistých dovozov ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov. Pod stanovený minimálny limit neklesajú núdzové zásoby ani v priebehu obmien (výmeny ropných výrobkov na konci ich lehoty skladovania za nové) alebo zámen (celková zmena štruktúry ochraňovaných zásob ropných výrobkov napr. zníženie množstva skladovaných benzínov a navýšenia množstva skladovanej motorovej nafty).

Slovenská republika má k dnešnému dňu zabezpečené núdzové zásoby na úrovni viac ako 90 dní priemerných denných čistých dovozov ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov, takže plní požadovaný minimálny limit, uvedený vo vyššie uvedenej Smernici Rady 2009/119/ES. Stav núdzových zásob je aktuálne na úrovni 97,88 dní priemerných denných čistých dovozov. V júni 2022 dočasne klesla úroveň núdzových zásob o približne 3 dni priemerných denných čistých dovozov z dôvodu pôžičky Agentúry spoločnosti OMV Slovensko, s.r.o. Agentúra požičala uvedené ropné výrobky na zabezpečenie zásobovania slovenského trhu na základe § 11 zákona č. 218/2013 Z. z. (voľné nakladanie s núdzovými zásobami presahujúcimi minimálny limit). Pôžička bude Agentúre vrátená najneskôr do 28. februára 2023.

Prioritnou úlohou SŠHR SR je trvale zabezpečiť udržiavanie núdzových zásob na požadovanej úrovni v súlade s požiadavkami Európskej únie, Medzinárodnej energetickej agentúry a záväzkami, ktorými je Slovenská republika viazaná a v súlade s platnou legislatívou, týkajúcou sa núdzových zásob a riešenia stavu ropnej núdze.

Zabezpečenie energetickej bezpečnosti štátu je aktuálnou témou oveľa viac ako kedykoľvek predtým. Núdzové zásoby majú pomôcť preklenúť obdobie krízy v prípade výpadku dodávok ropy na územie SR, resp. v prípade vzniku ropnej krízy. SR je závislá na dovoze ruskej ropy a tým aj ohrozená nestálou a nepredvídateľnou situáciou ohľadom jej dodávok v čase pretrvávajúceho vojnového konfliktu na území susedného štátu, preto sa SR nepripojila ani k 2 výzvam IEA na uvoľnenie núdzových zásob za účelom regulácie ropného trhu. Taktiež prijaté sankcie zo strany Európskej únie a embargo na dovoz ruskej ropy a výrobkov z nej prinášajú veľké problémy rafinérii Slovnaft, a.s., ktorá je hlavným zásobovateľom slovenského trhu pohonnými hmotami. Nie je možné predvídať a predpokladať, ako sa bude situácia ďalej vyvíjať, resp. aké ďalšie problémy prinesú najbližšie mesiace, či už v cenovej oblasti alebo v oblasti dostupnosti výrobkov. Rovnako veľmi znepokojujúcimi sú aj správy o útoku na ropovod Družba (jún 2022), ktorý prepravuje ropu aj na územie SR, alebo pozastavenie prepravy ropy cez naše územie (august 2022). Toto všetko sú veľmi vážne dôvody, ktoré je nutné zohľadniť pre zachovanie maximálnej možnej úrovne núdzových zásob. V prípade, že dôjde k prerušeniu fyzických dodávok ropy, SR primerane zareaguje/resp. prijme vhodné opatrenia v podobe uvoľnenia núdzových zásob alebo iných riešení.

Na základe uvedených skutočností SŠHR SR ubezpečuje Bezpečnostnú radu Slovenskej republiky, že zákonom stanovené úlohy v oblasti zabezpečenia núdzových zásob Slovenskej republiky plní.